

Синенко М.Ю., Марущак М.І.

Оцінка рівня диспозиційного оптимізму у медсестер терапевтичних та хірургічних відділень

Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України, м. Тернопіль, Україна

Synenko M. Yu., Marushchak M. I.

Assessment of dispositional optimism' level in nurses of therapeutic and surgical departments

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine, Ternopil, Ukraine

sylenko_my@tdmu.edu.ua**Вступ**

Професія медичного працівника завжди вимагає фізичних і емоційних навантажень, в тому числі прийняття рішень за дуже короткий проміжок часу з обмеженими ресурсами. Під час надзвичайних ситуацій, таких як терористичні атаки, війна чи природні катастрофи, навантаження на медсестер посилюється, оскільки в таких випадках вони виконують свої професійні обов'язки в стані повного хаосу. Існують людські сильні сторони, які зміцнюють психічну стійкість, діючи як буфер проти психічних захворювань, такі як сміливість, налаштованість на майбутнє, оптимізм, навички міжособистісного спілкування, віра, трудова етика, надія, чесність, наполегливість і здатність до потоку та проникливості [1]. З високими вимогами до обов'язків медичних сестер такі стресори, як конфлікт між роботою та сім'єю, конфлікт між медсестрою та пацієнтом, довгий робочий день, велике робоче навантаження, низькі перспективи кар'єрного росту, можуть негативно вплинути на психічне здоров'я медсестер та задоволеність роботою [2–4].

Диспозиційний оптимізм являє собою генералізовану тенденцію до позитивних очікувань щодо майбутніх результатів, що стосуються різних ситуацій [5]. На робочих місцях оптимізм вивчається як риса особистості, яка дозволяє працівникам залишатися мотивованими та впливає на поведінку медперсоналу [6]. Диспозиційний оптимізм, який визначається як стійка та узагальнена тенденція, очікування або віра в те, що в житті відбудуться позитивні речі, вважається особистісною характеристикою інтересу медсестер. Дослідження показали, що оптимістичні тенденції сприяють позитивним результатам у багатьох аспектах життя, в тому числі професійних [7]. Люди з оптимістичним ставленням очікують, що позитивні результати можна досягти незалежно від зовнішніх перешкод,

на відміну від цього, люди з песимістичним мисленням швидше відмовляються від своїх зусиль, оскільки вони не мають достатньої впевненості щодо досягнення своїх цілей і тому очікують, що відбудуться несприятливі результати [5]. Оптимісти вірять у власні можливості, вдачу, підтримку та допомогу інших людей [8]. Оскільки здоров'я медсестер на робочому місці має вагоме значення, тому важливим є дослідження впливу стресових факторів на фізичний та психологічний стан медперсоналу.

Метою нашого дослідження було оцінити рівень диспозиційного оптимізму у медсестер терапевтичних та хірургічних відділень.

Об'єкт і методи дослідження

У дослідженні взяли участь 45 медичних сестер, що проходили навчання на постійнодіючих курсах підвищення кваліфікації та перепідготовки молодших медичних і фармацевтичних спеціалістів Департаменту охорони здоров'я Закарпатської обласної державної адміністрації. Рівень диспозиційного оптимізму визначали з використанням валідизованого опитувальника в адаптації О.А. Сичова [9; 10] та шкал з офіційних доступних джерел, зміст та сутність якого ідентичний україномовному варіанту. Під час анкетування можна отримати від 6 до 30 балів, при цьому чим вищі бали, тим вищий оптимізм. Коефіцієнт α Кронбаха склав 0,78 балів, що свідчить про достатню надійність опитувальника.

Статистичний аналіз здійснювали з використанням комп'ютерної програми STATISTICA 7.0. Абсолютні показники представлено у вигляді середнього значення (Mean) та його стандартного відхилення (SD). Частотні характеристики досліджуваних показників описували як абсолютне значення (n) і відсоткову кількість (%). Порівняння відносних значень, які були

представлені у вигляді відсоткового співвідношення, здійснено критерієм Пірсона. Відмінність вважали статистично вірогідною при $p < 0,05$.

Результати дослідження та їх обговорення

Через специфічний характер професії медсестри повинні бути психологічно стійкими, чутливими до болю та страждань. Важлива також стійкість до стресу та здатність впоратися у складних ситуаціях, тому слід досліджувати психологічні фактори та їх функції, які впливають на професійні досягнення та успіх у житті. Оптимізм – один із особистих ресурсів людини, що допомагає покращити не тільки професійну ефективність, але також інші показники здоров'я. Аналіз аспектів диспозиційного оптимізму у медсестер показав вірогідно вищі його значення у працівників хірургічних відділень на 23,25% стосовно даних медсестер терапевтичного профілю (табл. 1). При цьому при розподілі за рівнем оптимізму/песимізму встановлено вірогідне переважання низького оптимізму в медсестер терапевтичних відділень та високого оптимізму у медсестер хірургічних відділень ($p=0,045$).

Аналіз складових оптимізму показав переважну більшість позитивних відповідей на твердження «в

невизначених ситуаціях я звичайно сподіваюсь на краще» (52,17%) та «в цілому, я очікую, що зі мною станеться більше позитивного ніж негативного» (39,13%) серед медичних сестер хірургічного профілю, що проте вірогідно не відрізнялось від даних медичних сестер терапевтичних відділень (табл. 2).

Аналіз складових песимізму показав переважну більшість згідних відповідей на твердження «якщо щось погане може статися зі мною, то воно найімовірніше станеться» (40,91%), «я не дуже сподіваюсь, що справи будуть йти так, як я хочу» (40,91%) та «я рідко розраховую на те, що зі мною станеться щось хороше» (31,82%) серед медичних сестер терапевтичного профілю, що проте вірогідно не відрізнялось від даних медичних сестер хірургічних відділень (табл. 3).

Під час оцінки інших аспектів диспозиційного оптимізму у медсестер різних профілів встановлено, що вірогідно більша кількість медсестер хірургічних відділень вважають, що для них важливо завжди бути зайнятими, порівняно з медсестрами терапевтичних відділень, що позитивно впливає на оптимізм (табл. 4).

Дослідження Кім та співавт. продемонструвало зв'язок між більшим оптимізмом і нижчою смертністю серед медсестер [11]. Крім того, оптимістичні люди мають більшу психологічну стійкість і більш здатні

Таблиця 1

Характеристика аспектів диспозиційного оптимізму у медсестер терапевтичного та хірургічного профілів

Група	Загальний бал	Низький оптимізм (Високий песимізм)	Помірний оптимізм	Високий оптимізм (Низький песимізм)
Медсестри терапевтичних відділень	13,55±4,93	11 (50,00)	6 (27,27)	5 (22,73)
Медсестри хірургічних відділень	16,70±3,87	4 (17,39)	7 (30,43)	12 (52,17)
p	p=0,022*	$\chi^2=6,21, p=0,045^*$		

Примітка. * – статистична достовірність.

Таблиця 2

Оцінка рівня оптимізму у медсестер терапевтичного та хірургічного профілів

Питання	Профіль відділень	Не згідна	Скоріше не згідна	Ні так, ні ні	Швидше згідна	Повністю згідна
1. В невизначених ситуаціях я звичайно сподіваюсь на краще	терапевтичний	0	2 (9,09)	9 (40,91)	6 (27,27)	5 (22,73)
	хірургічний	0	0	6 (26,09)	5 (21,74)	12 (52,17)
4. Я завжди з оптимізмом дивлюсь у майбутнє	терапевтичний	0	7 (31,82)	3 (13,64)	12 (54,55)	0
	хірургічний	0	3 (13,04)	2 (8,70)	18 (78,26)	0
10. В цілому, я очікую, що зі мною станеться більше хорошого, ніж поганого	терапевтичний	0	2 (9,09)	11 (50,00)	5 (22,73)	4 (18,18)
	хірургічний	0	0	8 (34,78)	6 (26,09)	9 (39,13)

Примітка 1. Для питання 1: $\chi^2=5,55, p=0,135$.

Примітка 2. Для питання 4: $\chi^2=2,98, p=0,225$.

Примітка 3. Для питання 10: $\chi^2=4,47, p=0,215$.

Таблиця 3

Оцінка рівня песимізму у медсестер терапевтичного та хірургічного профілів

Питання	Профіль відділень	Не згідна	Скоріше не згідна	Ні так, ні ні	Швидше згідна	Повністю згідна
3. Якщо щось погане може статися зі мною, то воно найімовірніше станеться	терапевтичний	1 (4,55)	7 (31,82)	5 (22,73)	9 (40,91)	0
	хірургічний	5 (21,74)	10 (43,48)	4 (17,39)	4 (17,39)	0
7. Я не дуже сподіваюсь, що справи будуть йти так, як я хочу	терапевтичний	0	9 (40,91)	4 (18,18)	9 (40,91)	0
	хірургічний	2 (8,70)	12 (52,17)	5 (21,74)	4 (17,39)	0
9. Я рідко розраховую на те, що зі мною станеться щось хороше	терапевтичний	0	11 (50,00)	4 (18,18)	7 (31,82)	0
	хірургічний	3 (13,04)	11 (47,83)	5 (21,74)	4 (17,39)	0

Примітка 1. Для питання 3: $\chi^2=5,22$, $p=0,157$.

Примітка 2. Для питання 7: $\chi^2=4,44$, $p=0,217$.

Примітка 3. Для питання 9: $\chi^2=3,91$, $p=0,271$.

Таблиця 4

Оцінка інших аспектів диспозиційного оптимізму у медсестер терапевтичного та хірургічного профілів

Питання	Профіль відділень	Не згідна	Скоріше не згідна	Ні так, ні ні	Швидше згідна	Повністю згідна
2. Мені легко розслабитись	терапевтичний	0	5 (22,73)	3 (13,64)	7 (31,82)	7 (31,82)
	хірургічний	0	3 (13,04)	5 (21,74)	5 (21,74)	10 (43,48)
5. Спілкування з друзями приносить мені велике задоволення	терапевтичний	0	0	2 (9,09)	7 (31,82)	13 (59,09)
	хірургічний	0	0	1 (4,35)	9 (39,13)	13 (56,52)
6. Для мене важливо завжди бути зайнятою	терапевтичний	3 (13,64)	4 (18,18)	4 (18,18)	11 (50,00)	0
	хірургічний	0	2 (8,70)	1 (4,35)	20 (86,96)	0
8. Мене не дуже легко вивести з себе	терапевтичний	0	2 (9,09)	6 (27,27)	5 (22,73)	9 (40,91)
	хірургічний	0	1 (4,35)	7 (30,43)	8 (34,78)	7 (30,43)

Примітка 1. Для питання 2: $\chi^2=1,84$, $p=0,606$.

Примітка 2. Для питання 5: $\chi^2=0,56$, $p=0,755$.

Примітка 3. Для питання 6: $\chi^2=8,06$, $p=0,045^*$.

Примітка 4. Для питання 8: $\chi^2=1,33$, $p=0,721$.

Примітка 5. * – статистична достовірність.

до відновлення після несприятливої події з більшою ефективністю, ніж менш оптимістичні люди [12; 13]. Диспозиційний оптимізм позитивно пов'язаний із самооцінкою здоров'я і негативно пов'язаний із виснаженням у медсестер [14]. Дослідження Ціпкало та співавт. показало, що високий рівень оптимізму практично в однаковій мірі (40–45%) виявлявся в медичних сестер терапевтичних і хірургічних відділень, що працюють позмінно, в основному за рахунок того, що вони з оптимізмом дивилися у майбутнє [15]. Автори вказують на вірогідний негативний вплив віку, тривалості та сімейного стану (кількість дітей) на рівень оптимізму медсестер терапевтичних і хірургічних відділень.

Перспективи подальших досліджень. У перспективі планується дослідити взаємозв'язок між рівнем диспозиційного оптимізму та мотиваційними чинниками роботи медичних сестер терапевтичного й хірургічного профілів.

Висновки

Рівень диспозиційного оптимізму у медсестер хірургічних відділень складає $(16,70 \pm 3,87)$ балів, що вірогідно вище такого показника у медсестер терапевтичних відділень ($p=0,022$), при цьому основними складовими оптимізму є сподівання на краще в невизначених ситуаціях та очікування більш позитивного ніж негативного.

Література

1. Boldor N, Bar-Dayana Y, Rosenbloom T, Shemer J, Bar-Dayana Y. Optimism of health care workers during a disaster: a review of the literature. *Emerg Health Threats J.* 2012;5:10.3402/ehjt.v5i0.7270. doi: 10.3402/ehjt.v5i0.7270
2. Cicolini G, Comparcini D, Simonetti V. Workplace empowerment and nurses' job satisfaction: a systematic literature review. *J Nurs Manag.* 2014;22(7):855-871. doi: 10.1111/jonm.12028
3. Boamah SA, Read EA, Spence Laschinger HK. Factors influencing new graduate nurse burnout development, job satisfaction and patient care quality: a time-lagged study. *J Adv Nurs.* 2017;73(5):1182-1195. doi: 10.1111/jan.13215
4. Caricati L, Sala RL, Marletta G, et al. Work climate, work values and professional commitment as predictors of job satisfaction in nurses. *J Nurs Manag.* 2014;22(8):984-994. doi: 10.1111/jonm.12079
5. Carver CS, Scheier MF. Dispositional optimism. *Trends Cogn Sci.* 2014;18(6):293-299. doi: 10.1016/j.tics.2014.02.003
6. Malagón-Aguilera MC, Suñer-Soler R, Bonmati-Tomas A, et al. Dispositional Optimism, Burnout and Their Relationship with Self-Reported Health Status among Nurses Working in Long-Term Healthcare Centers. *Int J Environ Res Public Health.* 2020;17(14):4918. Published 2020 Jul 8. doi: 10.3390/ijerph17144918
7. Sorrenti L, Arena J, Mafodda AV, Filippello P. Perception of well-being, predisposition to optimism, and quality of life of parents of children with autism spectrum disorder. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology.* 2021;9(2). doi: 10.13129/2282-1619/mjcp-3022.
8. Carver CS., Scheier MF. Optimism. Positive psychological assessment: A handbook of models and measures. Washington, DC: American Psychological Association. 2003;231-243.
9. Scheier MF, Carver CS, Bridges MW. Distinguishing optimism from neuroticism (and trait anxiety, self-mastery, and self-esteem): a reevaluation of the Life Orientation Test. *J Pers Soc Psychol.* 1994;67(6):1063-1078. doi: 10.1037//0022-3514.67.6.1063
10. Gordeeva TO, Sychev OA, Osin EN. Development of a russian version of the Dispositional Optimism Test (LOT). *Psychological diagnostics.* 2010;2:36-64.
11. Kim ES, Hagan KA, Grodstein F, DeMeo DL, De Vivo I, Kubzansky LD. Optimism and Cause-Specific Mortality: A Prospective Cohort Study. *Am J Epidemiol.* 2017;185(1):21-29. doi: 10.1093/aje/kww182
12. He F, Cao R, Feng Z, Guan H, Peng J. The impacts of dispositional optimism and psychological resilience on the subjective well-being of burn patients: a structural equation modelling analysis. *PLoS One.* 2013;8(12):e82939. Published 2013 Dec 17. doi: 10.1371/journal.pone.0082939
13. Ran Q, Yang J, Yang W, Wei D, Qiu J, Zhang D. The association between resting functional connectivity and dispositional optimism. *PLoS One.* 2017;12(7):e0180334. Published 2017 Jul 12. doi: 10.1371/journal.pone.0180334
14. Peng J, Jiang X, Zhang J, et al. The impact of psychological capital on job burnout of Chinese nurses: the mediator role of organizational commitment. *PLoS One.* 2013;8(12):e84193. Published 2013 Dec 27. doi: 10.1371/journal.pone.0084193
15. Ціпкало АІ, Марущак МІ. Зв'язок диспозиційного оптимізму з задоволенням роботою медичних сестер, які працюють позмінно, та фактори, що на нього впливають. *Вісник медичних і біологічних досліджень.* 2022;2(12):44-52. doi: 10.11603/bmbr.2706-6290.2022.2.13066

References

1. Boldor N, Bar-Dayana Y, Rosenbloom T, Shemer J, Bar-Dayana Y. Optimism of health care workers during a disaster: a review of the literature. *Emerg Health Threats J.* 2012;5:10.3402/ehjt.v5i0.7270. doi: 10.3402/ehjt.v5i0.7270
2. Cicolini G, Comparcini D, Simonetti V. Workplace empowerment and nurses' job satisfaction: a systematic literature review. *J Nurs Manag.* 2014;22(7):855-871. doi: 10.1111/jonm.12028
3. Boamah SA, Read EA, Spence Laschinger HK. Factors influencing new graduate nurse burnout development, job satisfaction and patient care quality: a time-lagged study. *J Adv Nurs.* 2017;73(5):1182-1195. doi: 10.1111/jan.13215
4. Caricati L, Sala RL, Marletta G, et al. Work climate, work values and professional commitment as predictors of job satisfaction in nurses. *J Nurs Manag.* 2014;22(8):984-994. doi: 10.1111/jonm.12079
5. Carver CS, Scheier MF. Dispositional optimism. *Trends Cogn Sci.* 2014;18(6):293-299. doi: 10.1016/j.tics.2014.02.003
6. Malagón-Aguilera MC, Suñer-Soler R, Bonmati-Tomas A, et al. Dispositional Optimism, Burnout and Their Relationship with Self-Reported Health Status among Nurses Working in Long-Term Healthcare Centers. *Int J Environ Res Public Health.* 2020;17(14):4918. Published 2020 Jul 8. doi: 10.3390/ijerph17144918
7. Sorrenti L, Arena J, Mafodda AV, Filippello P. Perception of well-being, predisposition to optimism, and quality of life of parents of children with autism spectrum disorder. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology.* 2021;9(2). doi: 10.13129/2282-1619/mjcp-3022.
8. Carver CS., Scheier MF. Optimism. Positive psychological assessment: A handbook of models and measures. Washington, DC: American Psychological Association. 2003;231-243.
9. Scheier MF, Carver CS, Bridges MW. Distinguishing optimism from neuroticism (and trait anxiety, self-mastery, and self-esteem): a reevaluation of the Life Orientation Test. *J Pers Soc Psychol.* 1994;67(6):1063-1078. doi: 10.1037//0022-3514.67.6.1063
10. Gordeeva TO, Sychev OA, Osin EN. Development of a russian version of the Dispositional Optimism Test (LOT). *Psychological diagnostics.* 2010;2:36-64.
11. Kim ES, Hagan KA, Grodstein F, DeMeo DL, De Vivo I, Kubzansky LD. Optimism and Cause-Specific Mortality: A Prospective Cohort Study. *Am J Epidemiol.* 2017;185(1):21-29. doi: 10.1093/aje/kww182
12. He F, Cao R, Feng Z, Guan H, Peng J. The impacts of dispositional optimism and psychological resilience on the subjective well-being of burn patients: a structural equation modelling analysis. *PLoS One.* 2013;8(12):e82939. Published 2013 Dec 17. doi: 10.1371/journal.pone.0082939
13. Ran Q, Yang J, Yang W, Wei D, Qiu J, Zhang D. The association between resting functional connectivity and dispositional optimism. *PLoS One.* 2017;12(7):e0180334. Published 2017 Jul 12. doi: 10.1371/journal.pone.0180334
14. Peng J, Jiang X, Zhang J, et al. The impact of psychological capital on job burnout of Chinese nurses: the mediator role of organizational commitment. *PLoS One.* 2013;8(12):e84193. Published 2013 Dec 27. doi: 10.1371/journal.pone.0084193

15. Tsipkalo AI, Marushchak MI. Zv'язok dyspozytsiinoho optymizmu z zadovolenniam robotoiu medychnykh sester, yaki pratsiuut pozminno, ta faktory, shcho na noho vplyvaiut [The connection between dispositional optimism and satisfaction with the work of nurses, who work consistently, is a factor that can be taken into account]. Bulletin of medical and biological research. 2022;2(12):44-52. doi: 10.11603/bmbr.2706-6290.2022.2.13066 (In Ukrainian).

Мета: оцінити рівень диспозиційного оптимізму у медсестер терапевтичних та хірургічних відділень.

Матеріали та методи. У дослідженні взяли участь 45 медичних сестер, що проходили навчання на постійнодіючих курсах підвищення кваліфікації та перепідготовки молодших медичних і фармацевтичних спеціалістів. Рівень диспозиційного оптимізму визначали з використанням валідизованого опитувальника в адаптації О.А. Сичова та шкал з офіційних доступних джерел, зміст та сутність якого ідентичний україномовному варіанту.

Результати. Аналіз аспектів диспозиційного оптимізму у медсестер показав вірогідно вищі його значення у працівників хірургічних відділень на 23,25% стосовно даних медсестер терапевтичного профілю. При цьому при розподілі за рівнем оптимізму/песимізму встановлено вірогідне переважання низького оптимізму в медсестер терапевтичних відділень та високого оптимізму у медсестер хірургічних відділень ($p=0,045$). Аналіз складових оптимізму показав переважну більшість позитивних відповідей на твердження «в невизначених ситуаціях я звичайно сподіваюсь на краще» (52,17%) та «в цілому, я очікую, що зі мною станеться більше хорошого, ніж поганого» (39,13%) серед медичних сестер хірургічного профілю, що проте вірогідно не відрізнялось від даних медичних сестер терапевтичних відділень. Під час оцінки інших аспектів диспозиційного оптимізму у медсестер різних профілів встановлено, що вірогідно більша кількість медсестер хірургічних відділень вважають, що для них важливо завжди бути зайнятими, порівняно з медсестрами терапевтичних відділень, що позитивно впливає на оптимізм.

Висновки. Рівень диспозиційного оптимізму у медсестер хірургічних відділень складає $(16,70\pm 3,87)$ балів, що вірогідно вище такого показника у медсестер терапевтичних відділень ($p=0,022$), при цьому основними складовими оптимізму є сподівання на краще в невизначених ситуаціях та очікування більше хорошого, ніж поганого.

Ключові слова: оптимізм, песимізм, медсестри, відділення

Purpose: to assess the level of dispositional optimism among nurses of therapeutic and surgical departments.

Materials and methods. 45 nurses participating in the study, who were trained at ongoing courses of professional development and retraining of junior medical and pharmaceutical specialists. The level of dispositional optimism was determined using a validated questionnaire adapted from O.A. Sychov and scales from official available sources, the content and essence of which is identical to the Ukrainian version.

Results. The analysis of the aspects of dispositional optimism among nurses showed that its value was probably higher among the employees of surgical departments by 23.25% compared to the data of nurses of a therapeutic profile. At the same time, when dividing by the level of optimism/pessimism, a probable predominance of low optimism among nurses of therapeutic departments and high optimism among nurses of surgical departments was established ($p=0.045$). The analysis of the components of optimism showed an overwhelming majority of positive responses to the statements «in uncertain situations, I usually hope for the best» (52.17%) and «in general, I expect more good things to happen to me than bad things» (39.13%) among nurses of a surgical profile, which, however, probably did not differ from the data of nurses of therapeutic departments. When assessing other aspects of dispositional optimism among nurses of different profiles, it was found that probably more nurses of surgical departments believe that it is important for them to always be busy, compared to nurses of therapeutic departments, which positively affects optimism.

Conclusions. The level of dispositional optimism among nurses of surgical departments is (16.70 ± 3.87) points, which is probably higher than this indicator among nurses of therapeutic departments ($p=0.022$), while the main components of optimism are hoping for the best in uncertain situations and expecting more good than bad.

Key words: optimism, pessimism, nurses, department.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: absent.

Відомості про авторів

Синенко Мар'яна Юріївна – аспірант кафедри функціональної і лабораторної діагностики (за спеціальністю 223 «Медсестринство») Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України; майдан Воли, 1, м. Тернопіль, Україна, 46001.

synenko_my@tdmu.edu.ua, ORCID ID 0009-0004-6876-0716.

Марушчак Марія Іванівна – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри функціональної і лабораторної діагностики Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України; майдан Воли, 1, м. Тернопіль, Україна, 46001.

marushchak@tdmu.edu.ua, ORCID ID 0000-0001-6754-0026.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2024

Дата першого рішення 01.04.2024

Стаття подана до друку 20.05.2024